

PROSTOR DOGAĐAJA U KOJI SMEŠTAMO INKLUZIVNI SPEKTAKL

Marija Jevtić

Univerzitet u Ljubljani, Fakultet prirodnih nauka i inženjerstva, Snetniška 5, 1000
Ljubljana, Slovenia, mrjjevtic833@gmail.com

APSTRAKT

Pošto živimo u vreme individualizma i egzistencijalizma, kapitalizma. Umetnost i bavljenje inkluzivnom umetnošću kao ishodište artikulacije te „naše” lične sopstvene praznine. Sopstvenu unutrašnju egzistencijalnu prazninu realizujemo u prostoru kao najveći društveni problem egzistencijane praznine pojedinca. Pojedinaac u savremenom društvu ima egzistencijalnu prazninu koju umetnost popunjava. Događaj kao centralna tema. Prikazan kroz dva nivoa. Prvi nivo događaja je to kakao na nas kao stvaraoce na nivou tela i uma utiče ta izmeštenost iz jednog u drugi diskurs to suočavanje sa svetom koji je fundamentalno promenjen i koji čini svojevrsan događaj. Drugi nivo je taj inkluzivni nivo, (stavljam subjekta u intelektualnu ulogu inkluzivnog bića), događaj koji nam sve vreme izmiče. Događaj je središte. Događaj koji je izmešten iz fizičkog prostora i nalazi se na dva druga mesta u isto vreme. Odvija se u virtuelnom svetu kao polazištu njegovog nastanka (vektori i pikseli) i u unutrašnjem svetu aktera i publike kao nosioca i primaoca događaja. Pod uticajem smo promene diskursa iz jednog u drugi sistem značenja. Dolazi do ekspanzije pristajanja na promene dominantnih vrednosti koje se javljaju u 21. veku pod uticajem umrežavanja i tehnologije. Dolazimo do toga da smo mi kao umetnici stvorili događaj sa svim svojim dosadašnjim iskustvom o svetu i umetnosti, a pod uticajem, smešom medijske proizvodnje. Posmatrači kao krajnji nosioci događaja suočavaju sa artefaktom koji je prizvod dispozitiva. Ovaj rad predstavlja svojevrsnu kritiku globalnog umrežavanja i trenutnih događaja, mi sve vreme pokušavamo da vidimo šta se događa? Događaji su kompleksniji od onih što nam predstavljaju. Pravimo u ovom radu svojevrsno sklonište „kuću od piksela”, kao prikaz inkluzivnog vida kulturnog spektakla.

Mi (civilizacija) smo plivanjem koje aktivno stvara struju održali čoveka u životu koji se sada kreće suprotno od početne tačke, ali on i dalje pluta na toj vodi (Bronowski, 1978). Ako ovde poistovetimo reč kultura sa prirodom onda dolazimo do zaključka da je nastao diskontinuitet između nas i okoline, između nas (subjekata) i žive prirode. Umesto reči priroda danas koristimo reči: mreža, internet, nove tehnologije, platforme, 3D print. Praveći svojevrsne enklave pokušavamo da se spasemo od trenutnog događaja koji možemo da tumačimo samo posmatranjem i aktivnim učešćem u njemu, te na taj način i pomažući drugima da kroz sopstvena tumačenja aktualizacije događaja spoznaju sliku sveta.

Ključne reči: Događaj, doživljaj događaja, dispozitiv, smeša, kuća od pixela, enklave, promena diskursa.

UVOD

Ovaj rad je iniciran nakon razmišljanja šta je za vizuelne umetnike promena paradigme. To razmišljanje je proizvelo pitanja kako definišemo prostor, vreme unutar fizičkog prostora. Šta je trenutni događaj za nas i šta je to savremena umetnost. Pregled će se definisati iz pozicije umetnosti i socijalno-političkih trenutnih dešavanja.

Pokušavamo u ovom radu da napravimo svoj „dijagram”. Gde sam smo to kao vizuelni umetnici, koje nas to „sile” pomeraju. Šta nas pomera u kom pravcu i zbog čega. Šta određuje naše ličnosti. Šta određuje naš „govor” našu izrečivost. To je moguće uraditi kao što se radi i za neku novu epohu, na primer, kada stanemo pred neko umetničko delo mi smo uvučeni u mežu pogleda.

Mi ustvari gledamo kako zapravo umetnik gleda u nas, a u drugom momentu gleda preko nas. Hoćemo da kažemo da treba da shvatimo da smo deo igre „pogleda” uvek. Međutim poenta je kako kaže Fuko „Kada se dovoljno izmaknete vi ćete ustvari videti da je zapravo ono što je ključno u ovom dobu nešto što je gotovo zanemarljivo, a to je „ogledalo” (Fuko, 2019). Odras u ogledalu je dosta zamagljen, poenta je da „viša sila” odlučuje o izgledu slike, odnosno o umetnosti. Danas ako posmatramo lokalno dovodimo u pararelu sa „našom imperijom” (Dišan, 1984). Ako se dovoljno udaljimo, u toj igri pogleda shvatamo da smo i mi uvučeni. Kao posmatrači i učesnici (umetnici) svi su pod pogledom „više sile”.

Mi (civilizacija) mislimo već sada neku novu budućnost, koja će biti vrlo čudan i nereddiv spoj (bio tehnologija, nano tehnologija, informatika), sa tim što se do juče nazivalo „ljudskim bićem”. Promena koju sada osećamo traži potpuno novo mišljenje. Postavljamo pitanje da li je danas moguće u svim vidovima umetnosti govoriti o novom i šta je to novo? Prvo moramo da budemo svesni da li mi znamo šta je to novo da bi uopšte o njemu i govorili. U ovom radu pokušavamo da razumemo i tako definišemo događaj kao nešto što menja paradigmu, a ritualna inkluzija je „radna tema” te promene. Želimo da spojimo događaj i doživljaj. Doživljaj gde i mi participiramo i učestvujemo gde svesno boravimo u nekom prostoru (unutrašnjem, spoljašnjem, globalnom, internet...). Događaj kao npr. (pad Berlinskog zida). Jedanaesti septembar 2002 je zapravo uzrok drugog događaja koji je odjeknuo i napravio takozvani lančani doživljaj kog smo mi kao svedoci migrantske krize. Ovo je „školski primer” doživljaja događaja. Događaj koji jeste obeležio sadašnjost je događaj koji sada živimo, a to je pandemija. Kao vizuelni umetnici osvrnuli bi smo se prvo na promene koje su po našem mišljenju bile bitne za **Umetnost**.

Tehničkom reprodukcijom dolazi se do radikalne promene u umetnosti, reprezentacija događaja se izmešta u mapiranje događaja. Umetnost nakon (Ruske avangarde) i (Tehničke reprodukcije) sve više mapira događaje. Mi zapravo eksperimentišemo sa realnim. Ako se osvrnemo na Dišanovu tezu gde on kaže da bi mapirali događaj moramo imati „čist prostor” (Dišan, 1984; Čekić, 2015). Jedino tako možemo da vidimo jedan događaj u kompleksnosti. Danas govorimo o događajima koji menjaju „pravila igre”. Socijalno politička „scena”.

Protesti građana kao težnja za promenu paradigme

Protesti su po našem mišljenju snažan odgovor na jako komplikovanu ekonomsku i ustavnu situaciju u našoj zemlji, ali i u celom svetu. Pandemija je učinila nepravde i političke manipulacije ekonomskom recesijom vidljivijim, a nezaposlenost je omogućila masovnu prisutnost na protestima. Ovi protesti ulivaju nadu i negoveštaj da može da se uradi ono što je tokom 19. Veka uradila Lusi Ston (Riegel, 1970). Ona je uprkos komplikovanoj političkoj situaciji pomogla pri prvoj „Nacionalnoj organizaciji za ženska prava”. Živimo u vremenu gde je vizuelni sadržaj dokaz, a mi učesnici događaja gde je antirepresivni vid dokumentarnog aktivizma neophodan jer mediji i institucije su u službi vlastima. Ono što je sjajan potencijal u globalnom kretanju kroz ovaj portal kako ga je nazvala Arundati Roj⁹⁸, je masovni poziv na individualnu i kolektivnu odgovornost, preispitivanje sopstvenih privilegija, načina na koji individualno doprinosimo represivnim politikama kroz nesuočavanje sa sobom i posledicama nacionalnih politika. Nastaje nova era ili nova epoha i mi smo ti koji odlučujemo šta ćemo da ponesemo sa sobom. Uverenja smo da će novi „hibridni ljudi” odbaciti princip patrijahalne dominacije kao merilo vrednosti društva. U cilju istraživanja izabrali samo četiri umetnika iz opusa vizuelnih umetnosti i arhitekture kako bi objasnili i približili na koje načine (nama bliske) se umetnici „bore” sa svojom doživljajem ritualne inkluzije. Sve njih povezuje jedna kompleksna borba. Prva borba je sa samim sobom, druga je sa svetom koji nas okružuje i treća, a i najteža je borba sa stahom (bilo kojim) ali i onim dominantnim (strahom od smrti i prolaznosti) zbog koga se mi umetnici najčešće opredeljujemo za stvaranje kao beg ili kao put. Svaki naveden autor koristi različita sredstva i alate kako bi došao do zajedničkog cilja, a taj cilj je uvek pitanje šta se ovde dešava?

⁹⁸Suzana Arundati Roj je indijska književnica i borac za ljudska prava. „Algebra beskrajne pravde”.

Doris Salsedo

Doris Salsedo je vizuelna umetnica koja je 2007. godine u Tejt Modern (Tejt Modern je nacionalna galerija moderne umetnosti u Londonu) sekla ogromnu pukotinu u podu Turbinske hale (slika 1). Delo Shibboleth je njen komentar o „migraciji, rasizmu, podeli i polarizaciji“ (<https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern/turbine-hall>).

Slika 1. Doris Salsedo, Shibboleth, Tejt Modern, London, 2007

Ova umetnica pored socijalnih, političkih tema kojima se bavi, bavi se i unutrašnjim prostorom, pukotina u Tejt muzeju je zapravo njena rana. Na neki način svako od nas može da se poistoveti sa tim ožiljkom ili ranom u zavisnosti kako se posmatra. Refleksija unutrašnjeg prostora je bila naša prva reakcija na njen kompleksan rad.

Olafur Eliason

Olafur Eliason je konceptualni Danski-Islandski umetnik koji se bavi senzornim iskustvom i percepcijom. Kroz instalacije, javne projekte, filmove, fotografije i slike, ovaj umetnik aktivira čula publike umetničkim delima. Primer takvog jednog gesta je Weather u Tejt galeriji u Londonu (slika 2). „Želim da izložim i ocenim činjenicu da je proces gledanja i osećanja sistem koji ne treba shvatiti kao prirodan - to je kultivisano sredstvo proizvodnje stvarnosti koje kao sistem može da se pregovara i menja“, umetnikov citat nakon projekta Weather (The weather project, 2003).

Vreme je bitan faktor u njegovom radu. Umetnik posmatra vreme - vetar, kišu, sunce - jedan od retkih osnovnih susreta sa prirodom koji se još uvek može doživeti u gradu. Zanima ga i kako vreme oblikuje grad, a zauzvrat, kako sam grad postaje filter kroz koji može da doživi vreme. Olafur je rekao „svaki grad posreduje svoje vreme“ . Kao stanovnici, navikli smo na vremenske prilike u gradu. To se događa na brojne načine, na različitim kolektivnim nivoima, u rasponu od posredovanih (ili reprezentativnih) iskustava, poput televizijske vremenske prognoze, do direktnijih i opipljivijih iskustava, poput mokre odeće dok šetate ulicom kišnog dana.

Slika 2. Olafur Eliason, The Weather Project , Tejt Modern, London, 2003

Oliver Larik

Austrijski umetnik. Izbor radova uključenih u izložbu Kritika kopija je Larikovo paralelno istraživanje istorije i tehnologije, kombinujući tehnološku osnovu 3D štampanja, zajedno sa umetničkim, formalnim i arheološkim interesovanjima (slika 3). Posebno ga zanima zagrobni život antičkih vremena i kako je to uticalo evropsku kulturu. Digitalne skulpture poput „kopija“ izazivaju pitanja autorstva. Rimski vajari su upravo kopirali grčke i nikada ništa nisu stvorili originalano - samo je jedan od primera koje je on koristio za svoje umetničke argumente (Schielke, 2013).

Slika 3. Oliver Larik, Kopienkritik, Basel, 2016 (Fotografija odobrena od autora Olivera Larika)

Lusi Orta

Lusi Orta je Britanska vizuelna umetnica. Poslednjih godina se bavi dizajniranjem i proizvodnjom odeće za bicikliste. Radni naziv je kako ona kaže i savremeni nomad, migrant. Umenica se u ovom radu bavi „performativnom arhitekturom”.

Praksa Luci Orte je da istražuje granice između tela i arhitekture, istražujući njihove zajedničke društvene faktore, komunikaciju i identitet. U svom radu koristi medije crtanja, mode, skulpture, performansa, videa i fotografije da bi realizovala jedinstven rad koji uključuje, Arhitekture tela (1992-1998). Projekat podrazumeva prenosive, lagane i autonomne strukture koje postavljaju pitanja mobilnosti i opstanka (slika 4).

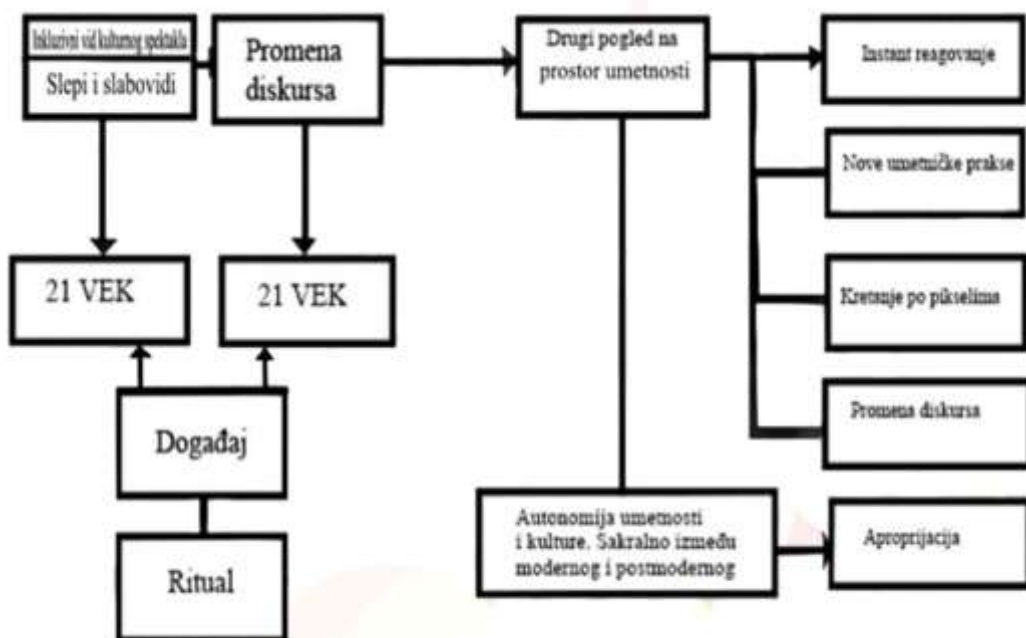

Slika 4. Lusi Orta, Body Architecture, 1998, Kraljevska koledž umetnička galerija, Velika Britanija, 1996. 4b
Lusi Orta, Textile and City, Mančester, 2019

Cilj istraživanja je kako fizički prostor utiče na čoveka. Kako se čovek u zavisnosti od nekog događaja ophodi prema fizičkom prostoru. Takođe kako savremena tehnologija i promena paradigme utiče na čoveka. Slep i slabovidni kao jedna od ključnih tema našeg celokupnog rada imaju drugačiju percepciju prostora.

METODE

Na slici 5 opisan je eksperimentalni koncept koji koji sledi tok kretanja od rituala do autonomije umetnosti i aproprijacije. Put koji se prelazi u kreiranju rada, hronološki je prikazan metod rada od šeme do 3D realizacije (slika 6).

Slika 5. Šematski prikaz kroz stvaralački proces

Sli 6 Marija Jevtić Dajić Vizuelni prikaz šeme, projekat Kuća od piksela, 2020

Nivo prostora u ovoj ritualnoj inkluziji je izmešten iz fizičkog prostora i nalazi se na dva druga mesta u isto vreme. Odvija se u virtuelnom svetu kao polazištu njegovog nastanka (vektori i pikseli) i u unutrašnjem svetu aktera - publike kao nosioca i primaoca događaja. Naš um je takođe pod uticajem te smeše, stvaramo oblike i pravimo kontekst i dalji tok koji publika najčešće prihvata kao istinu o svetu.

Dolazimo do toga da smo mi kao umetnici stvorili događaj sa artefaktom koji je prizvod dispozitiva⁹⁹ sa svim svojim dosadašnjim iskustvom o svetu i umetnosti, a pod uticajem, smešom medijske proizvodnje.

Naše telo je u prostoru koji se suočava sa diskursima, pravilima i zakonima dominante nametnute od strane globalnog umrežavanja, a to je događaj (Debor, 1967). Kao subjekti i vizuelni umetnici upijamo umno i fizički nakon čega (procesuiramo) i izbacujemo u fizički svet u vidu slike. Slika je opet pod velikim uticajem recidiva prošlosti koja se nalazi između na raskrsnici radikalne demokratije i misticizma, sazreva u nama kao u subjektima i umetnicima.

Spomenuta slika je pod snažnim uticajem smeše „svega i svačega” opet prebačena u virtuelni svet u nestabilni svet piksela gde je započela nov život aproprijacijom. Slika je osvanula kao svojevrsan modifikovan i varijabilan artefakt u fizičkom svetu koji je sada predmet događaja drugog nivoa. Ritual je zapravo ceo taj izvođački oblik ponašanja umetnika, publike, ali i kao vapaj zahtev kulturne demokratizacije (Dinulović, Brkić, 2007).

REZULTATI

Rezultati istraživanja su 3D štampani predmeti, odnosno pažljivo modelovani modeli po uzoru na prikazane 2D štampane objekte razvijeni su kako bi se objasnila i razvila ritualna inkluzija (slika 7). Ovi modeli su postavljeni na poljanu u Fruškoj gori.

Slika 7. Marija Jevtić Dajić, prostor. *Pogled iz unutra ka spolja-kuća od piksela*, vizuelna prezentacija unutrašnjeg prostora, modelovan u AutoCadu, 2020

Prostorni nivo bića u ovom radu gde je pristup okrenut od unutra ka spolja

Pošto živimo u vreme individualizma i egzistencijalizma, kapitalizma. Umetnost i bavljenje umetnošću je kao ishodište artikulacije te „naše” lične sopstvene praznine. Sopstvenu unutrašnju egzistencijalnu prazninu realizujemo u prostoru kao najveći društveni problem egzistencijane praznine pojedinca. Pojedinaac u savremenom društvu ima egzistencionalnu prazninu koju umetnost popunjava (slika 8).

---

⁹⁹ Pojam dispozitiv sam pročitala u teorijskom tekstu Miška Šuvakovića, Diskontinuiteti de-re ontologizacije bioetike u savremenoj umetničkoj praksi -slučaj Zorana Todorovića. Nakon konstatovanja značenja pojma počela sam da ga koristim i u svom radu kako bi objasnila neke definicije, pojave...

Primer br. 8 Marija Jevtić Dajić, fotomontaža, realan prostor. *Pogled od spolja ka unutra-kuća od piksela*, modelovan u AutoCadu, 2020

Rituala inkluzija kao centralna tema

Prikazana kroz dva nivoa. Prvi nivo događaja je to kakao na nas kao stvaraoce na nivou tela i uma utiče ta izmeštenost iz jednog u drugi diskurs to suočavanje sa svetom. Svet koji je fundamentalno promenjen i koji čini svojevrsan događaj. Drugi nivo je taj inkluzivni nivo, (stavljamo subjekta i intelektualca u ulogu inluzivnog bića), događaj koji nam sve vreme izmiče. To referišemo činjenicom da je serija ovde prikazanih radova *Pogled od spolja ka unutra-kuća od piksela* nastala za vreme izolacije pod uticajem pandemije (slika 9).

Slika 9. Marija Jevtić Dajić, serija fotografija. *Prostor tela pogled iz unutra ka spolja, pogled iz jednog ugla na promenjive stvari i svet*, 2020

Naše telo je pod uticajem piksela sa jedne strane. Novi prostori sa druge strane. Perceptivni objekti, ili u ovom slučaju asocijativna 2D arhitektura je takođe jedan od prostora koji imaju značaj u našem radu. Jedan od takvih primera je serija fotografija delova tela kao asocijativne arhitekture prikazane i prezentovane pikselima. Kuća od piksela nam je značajno pomoga da sagledamo pojam ritualne inkluzije. Naše telo je u prostoru koji se suočava sa diskursima, pravilima i zakonima dominante nametnute od strane globalnog umrežavanja, a to je naravno-događaj. Ovaj rad predstavlja svojevrsnu kritiku globalnog umrežavanja i trenutnih događaja, mi sve vreme pokušavamo da vidimo šta se događa? Događaji su kompleksniji od onih što nam predstavljaju. Mi pravimo u ovom radu svojevrsno sklonište „kuću od piksela”, kao prikaz ritualne inkluzije.

Takođe smo u sledećem primeru tačnije seriji fotografija, *Ritualna inkluzija* naglasili da se pojavom fotografije, koju u ovom radu kao vizuelni likovni umetnici kritikujemo tako što samo stava da je ruka u procesu reprodukovanja slike, bila rasterećena najvažnijih umetničkih obaveza.

Odnosno jedina obaveza je na oku koje gleda kroz objektiv. Pošto oko brže opaža nego što ruka crta, proces reprodukcija slike bio je ubrzan dotle da je mogao da drži korak sa govorom (Prole, 2010).

Dalje razmišljamo o umetničkom delu u doba tehničke reprodukcije i prvo se javi Volter Benjamin- marksista. On je bio obuzet o mehaničkoj revoluciji, moskovskim ulicama posle revolucije i dejstvu gubitka aure koji se pojavljuje kao bitan fenomen. Benjamin objašnjava šta se dešava sa promenom naše čulnosti i telesnosti - veze intelekta sa telom i gubitkom statične slike (Prole, 2010).

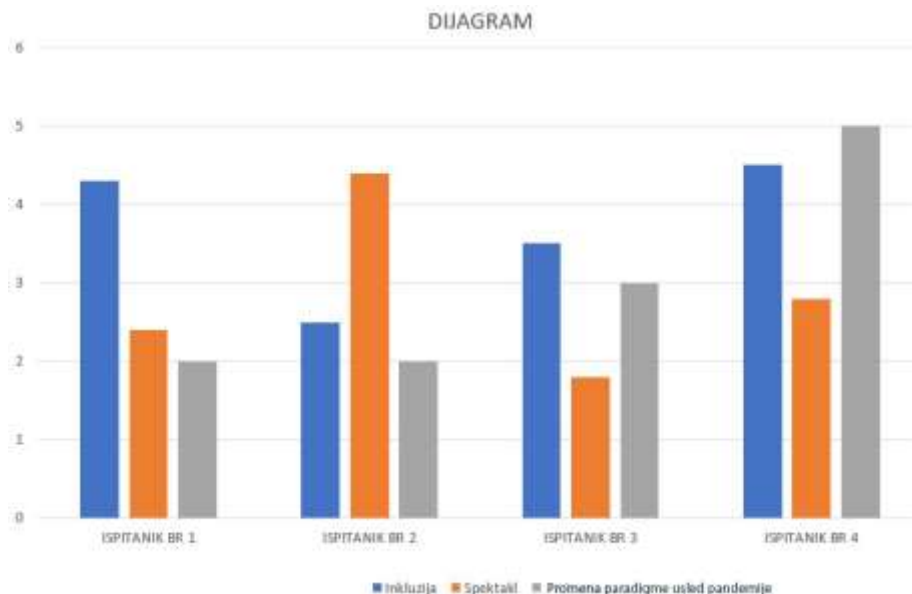
To je jedan pogled, jedno tumačenje. Drugi pogled nam prstom upućuje na ritual i na tu zajedničku sponu umetničkih dela nakon tehničke reprodukcije sa pojmom rituala. Ritual je izvođački oblik, koji u našem radu podrazumeva sve prostore izvođenja i sve vidove u umetničkom izražavanju u tom prostoru (slika 10).

Slika 10. Marija Jevtić Dajić, serija fotografija, *Ritualna inkluzija*, 2020

Ovo istraživanje je sprovedeno sa ciljem da se utvrdi da li ljudi uviđaju promene koje je donela promene paradigme usled pandemije. Anketiranje je podeljeno na tri pitanja ispitanici su bili visoko obrazovani ljudi u starosti od oko 50 godina. Pitanja su glasila: *da li mislite da inkluzija zauzima sve bitnije mesto u našoj svakodnevnici*, pod pojmom inkluzija ovde podrazumevamo (Ulaskom u doba ekranske kulture, klasičnu kulturu pisma koju smo navikli da mislimo kao takvu zamenili smo novim odnosom prema prostoru i vremenu, jednim ne linearnim odnosom). Ovo je prva definicija na koji način posmatram inkluziju u ovom tekstu. Drugi način na koji posmatramo inkluziju u ovom tekstu je povezan sa doživljajem te percepcije „novog” prostora i vremena koji živimo. Ovde ćemo ga definisati kao prostor izolacije. Drugo pitanje *da li je spektakl možda doveo do promena u društvu* pod pojmom spektakla ovde podrazumevamo (Spektakl je neprestani govor vladajućeg poretka o samom sebi, njegov neprekidni monolog samouzdanja, autoportret tog poretka u fazi njegove potpune dominacije nad svim aspektima života). I na kraju treće pitanje je bilo *da li je došlo do promene paradigme usled pandemije*.

Ispitanici su na osnovu rezultata iz dijagrama sa slike 11, reagovali na promene gde je izračunato da su sva postavljena pitanja imala potvrdno mišljenje kada se izračunaju odgovori svih ispitanika. Populacija reaguje na promene ali imaju pozitivan stav što dovodi do prihvatanja trenutnog „događaja”.

Slika 11. Rezultat procene učesnika o trenutnim pitanjima inkluzije, spektakla i promene paradigme usled pandemije

ZAKLJUČAK

Danas smo u vremenu kada smo sami u svom prostoru, oslonjeni na njega kao krajnje utočište, to utočište u ovom radu zovemo „kuća od piksela”.

Usamljenost danas ne znači biti u mreži, među ekranima, veoma, veoma usamljen. Paradoks današnje usamljenosti nije u tome što svi žele ono za šta nemaju vremena, već upravo u tome što svi već imaju sve za čim tragaju.

Želja za bliskošću, za time da neko razume, našla je danas svoje prirodno mesto u virtuelnom. Virtuelna komunikacija. Kada samo počeli da radimo svoje radove iz ciklusa „Inkluzivna umetnost” na umu nam je bilo sledeće, (koliko su ljudi) sami i usamljeni? Da li uopšte i jesu? Da li smo mi usamljeniji sa sve većom upotrebom virtuelne komunikacije i koja će to biti cena koju ćemo platiti? Da li će smeša da nam pomogne da nastavimo da plivamo ili ćemo se ipak udaviti u njoj.

LITERATURA

- Bronowski, J. (1978). *The origins of knowledge and imagination*, Yale University Press, New Haven and London, London.
- Čekić, J. (2015). *Izmeštanje horizonta*, Fakultet za medije i komunikacije, Univerzitet Singidunum, Beograd.
- Dinulović, R., Brkić, A. (2007). *Teatar-Politika-Grad, Studija slučaja*, Beograd, Srbija na Praškom kvadrantenalu, Beograd.
- Debor, G. (1967). *Društvo spektakla*, Anarhistička biblioteka, Beograd.
- Dišan, M. (1984). *Izbor tekstova*. Muzej savremene umetnosti, Beograd.
- Fuko, M. (2019). *Poredak diskursa*. Karpos, Beograd.
- Prole, D. (2010). *Savremena estetika*, Matica srpska, Novi Sad.
- Riegel, R. E. (1970). *American Women: A Story of Social Change*. Fairleigh Dickinson Univ.
- Schielke, T. (2013). *Space and Light*, ArchDaily, <https://www.archdaily.com/>, (video rad).
- The weather project. (2003). Tate Modern, London.
<https://www.tate.org.uk/visit/tate-modern/turbine-hall>

EVENT SPACE IN WHICH WE PLACE AN INCLUSIVE SPECTACLE

Marija Jevtić Dajić

University of Ljubljana, Faculty of Natural Sciences and Engineering, Department of Textile,
Graphic Art and Design, Snetajnska 5, 1000 Ljubljana, Slovenia, mrjjevtic833@gmail.com

ABSTRACT

Art and engaging in inclusive art is the starting point for articulating "our" personal emptiness, because we live in a time of individualism, existentialism and capitalism. We see our own inner existential emptiness in space as the biggest social problem of all individual's existential emptiness. The individual in modern society has an existential void which is being filled by art. The event as a central theme, shown through two levels. The first level of events is to be like me, as it was created on the level of the body and it makes sense to change from both discourses in order to enchant with a world that has been fundamentally changed and which makes a kind of event. The second level is the inclusive level (I put the subject in the intellectual role of an inclusive being), an event that eludes us all the time. The event is the center. An event that has been displaced from physical space and is located in two other places at the same time. It takes place in the virtual world as the starting point of its creation (vectors and pixels) and in the inner world of actors and audiences as the bearer and receiver of events. We are influenced by the change of discourse from one system of meaning to another. The changes of dominant values, that occur in the 21st century, are being widely accepted under the influence of networking and technology. I came to the conclusion that, as an artist, I created an event with all my previous experience of the world and art, and under the influence, a mixture of media production. Observers, as the ultimate bearers of the event, are confronted with an artifact that is a product of the dispositive. This paper is a kind of critique of global networking and current events. Are we always trying to see what is happening? Events are more complex than what they present to us. In this work, I am creating a kind of a shelter, a "house of pixels", as a display of an inclusive type of cultural spectacle. We (civilization) have kept a man alive in swimming, that actively creates electricity, which is now moving opposite to the starting point, but he is still floating on that water. When we identify the word culture with nature here, we come to the conclusion that there is a discontinuity between us and the environment, between us (subjects) and living nature. Instead of the word nature, today we use the words: network, internet, new technologies, platforms, 3D print. By creating a kind of enclave, we try to save ourselves from the current event, which we can interpret only by observing and actively participating in it, and thus helping others see the picture of the world through their own interpretations of the actualization of events.

Keywords: Event, event experience, dispositive, mixture, pixel house, enclave, change of discourse.